

Demokrati

På Duborg-Skolen lærer lærerne om »deep democracy«. Det skal understøtte dem i, at alle elever bliver hørt.

Side 5

Vi mærkede en klar forskel, da skolen i 2017 oprettede et ressource-team.

Anja Andresen, mor om inklusionsarbejdet i Husum.

Side 3

Projektgrupper

Læs om inklusionsarbejdet i Harreslev Børnehave.

Side 3

Dagtilbud skaffer flere tilskud

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Strukturdebat

Ny prognose viser, at Skoleforeningens underskud bliver mindre end forventet. I stedet for 2,8 millioner euro ser det ud til at ligge på 2 millioner euro. Det er dagtilbudsområdet, der har fået markant flere tilskud.

Skoleforeningens styrelse, direktion og mange medarbejdere har brugt de seneste uger på at vurdere forslag og besvare de mange spørgsmål, som forældrene har sendt ind omkring strukturudviklingen. Svarene ligger på skoleforeningen.org. Siden mandag finder der regionale fællesrådsmøder sted rundt omkring i Sydslesvig, hvor der kan stilles supplerende spørgsmål eller spørgsmål der udspringer af besvarelserne.

Hele forløbet leder hen til det ekstraordinære fællesrådsmøde den 19. februar på A. P. Møller Skolen. Her vil fællesrådsmedlemmerne blive bedt om at tage stilling til en række spørgsmål.

- Vi kommer ikke til at beslutte strukturændringer, siger Skoleforeningens formand, Udo Jessen.

Hvad ønsker fællesrådet

- Det vi gerne vil have fællesrådet til at afgøre er, hvordan en ekstern undersøgelse af Skoleforeningen kan se ud. Samtidig vil vi fra styrelsen gerne have et mandat til, hvordan vi skal forholde os i forhold til debatten om hele mindretals struktur, siger Udo Jessen.

De regionale fællesrådsmøder blev holdt i lyset af en ny prognose for Skoleforeningens endelige regnskab 2018.

- Den nyeste prognose tyder på at underskuddet i Skoleforeningen for 2018 måske »kun« bliver omkring to millioner euro, siger Skoleforeningens økonomichef Ilka Börner.

Årsagen er i al sin enkelthed, at nogle af de tyske bevilligende myndigheder i november/december kigger på, hvad de har af penge i kassen – og så deler de ud til trængende områder – altså områder, som de godt ved er underfinansieret i hverdagen, og hvor de måske skulle have

En god start i vuggestuen har en stor betydning for barnets videre forløb i dagtilbuddet. Læs om tilvæning i Ringvejens Vuggestue på side 6.

uddelt mere i løbet af året.

- I 2018 løb der i december ca. 800.000 euro ekstra ind som tilskud til dagtilbud. Penge, som vi naturligvis er glade for, for vi har udgifter nok, de kan dække – men som vi altså ikke kunne forudse kom, da vi forelagde prognosen i oktober. Hele forbedringen af prognosen kan således henføres til dagtilbud, siger Skoleforeningens direktør Lars Kofloed-Jensen.

Men prognosen viser også ekstra udgifter, der understreger nogle af Skoleforeningens udfordringer.

Rivende udvikling

- IT-området er i rivende udvikling, og pt er vi nødt til at købe nogle ydelser hos eksterne firmaer, som får udgifterne til at svulme op. Noget skyldes det store fokus på datasikkerhed, og andet skyldes, at vi på flere områder ikke kan bruge fær-

dige administrationsprogrammer fra Danmark eller Tyskland, men er nødt til at udvikle og tilpasse til vore særlige behov hele tiden. Og så er mange skoler godt i gang med digitalisering ud fra deres bloktilskud – så området er virkelig i vækst, selvom vi endnu ikke er i gang med »DigitalPakt Schule«. Vi vil i nærmeste fremtid opslå nogle nye stillinger på IT-området. Hvis det lykkes at få dem besat, kan vi reducere udgif-

terne til eksterne programmører og konsulenter mindst tilsvarende. Der er altså også økonomisk fornuft i at udvide. Vi glæder os naturligvis over udsigten til at resultatet ikke bliver helt så dårligt som forventet. Men når vi ser på årsagen, må vi desværre fastholde, at vi har store udfordringer på skoleområdet, hvor vore omkostninger løber fra indtægterne, siger Skoleforeningens direktør, Lars Kofloed-Jensen.

Dansk-tysk samarbejde i Tarp med i finalen

Uddannelse

Danske og tyske børn i Tarp håber på fornem forbundstysk pris.

I maj uddeles der »Deutscher Kita-Preis« i Berlin, og med blandt de ti finalister er Tarp danske Børnehave og Treene-Skolen som del af »BildungsCampus Tarp«

- Vi er rigtig stolte over, at det gode samarbejde, vi har i Tarp, har fået denne opmærksomhed, siger Maj-

brit Herrgut, som er dagtilbudsleder i Tarp.

BildungsCampus Tarp er en sammenslutning af forskellige aktører inden for uddannelsesområdet i landsbyen. Skoler, dagtilbud, foreninger, kirken og politikere er med til at udvikle uddannelsesstilbuddene i Tarp.

Et kulturmøde

- Initiativet er et kulturmøde. Vi bruger hinanden, vi informerer hinanden, og vi finder på fælles tiltag,

siger Majbrit Herrgut.

- Samarbejdet er vidtfavnende. Alle byder ind med noget. Førskolebørnene fra den danske og to tyske børnehaver går til svømning sammen og lærer om konflikthåndtering, den lokale SSF-formand læser danske historier i den tyske børnehave, pædagogerne efteruddanner sig sammen, og skolens og dagtilbuddets børn deltag i en række fællesarrangementer og projekter, siger hun.

Og det er netop de ønsker, dommerpanelet bag prisen har til regio-

nalt samarbejde.

I de kommende uger kommer dommerne på besøg i Tarp for at se nærmere på samarbejdet.

»Deutscher Kita-Preis« bliver uddelt i et samarbejde mellem det tyske børn- og unge ministerium i Berlin, forskellige stiftelser og magasiner.

Dommerpanelet består af eksperter på uddannelsesområdet, og de vil se på, hvordan BildungsCampus sætter børnene i centrum, hvordan erfaringer bliver udvekslet, hvordan for-

ældrene inddrages, og hvordan man lærer af hinanden.

Blandt finalisterne finder dommerne så en vinder, som får 25.000 euro og fire andenpladser, der hver får 10.000 euro til at udvikle samarbejdet.

Mere end 1600 dagtilbud og initiativer har ansøgt om at få tildelt prisen i 2019.

Leder

Demokrati er deltagelse og indblanding

At dagene er fyldt med møder i så stor en forening som Skoleforeningen, er efterhånden, for en forældrevalgt formand, et ikke helt ukendt fænomen eller noget usædvanligt. Den forgangne uge har været præget af nogle møder, der har gjort særlig indtryk på mig. Der var fx det møde i samrådets formandskreds sidste tirsdag, som var præget af gensidig respekt, løsningsorienteret samarbejde og åbenhed for hinandens forskellige synspunkter og argumenter. Mødet viser for mig på eksemplarisk vis, at der er sket rigtig meget udvikling på de tre år, vi har arbejdet med den nuværende samarbejdsaftale i Samrådet. Jeg ville ønske, at hele Sydlesvig havde været med til mødet og havde oplevet, at samrådet er langt mere funktionelt end dysfunktionelt, langt mere bygget på tillid end på mistillid end det billede, som ofte bliver tegnet i offentligheden. At de enkelte foreninger har deres særinteresser og argumenterer, som de fremfører, er ikke tegn på kamp og krig, men en helt naturlig proces i et fungerende demokrati. Uenighed betyder ikke ufred!

Når jeg lige er ved emnet demokrati, så vil jeg fortælle om det andet møde, som gjorde stort indtryk på mig i denne uge, nemlig fælleslevrådsmødet sidste onsdag. Elevrepræsentanter fra hele Sydlesvig var samlet i Flensborg for at lytte til og diskutere med Lene Heckman omkring den nye pædagogiske tilgang til at evaluere elevernes arbejde. Eleverne lyttede og diskuterede, sammen med mig, Skoleforeningens fremlagte strukturkatalog og andre dertilhørende dagsordenspunkter. Vi lever i et demokrati, og vi er alle demokrater (nå ja, de fleste...) men deltagelsen i et demokrati skal også læres, og bevidstheden omkring muligheder samt begrænsninger skal implementeres i vores hjerner. De unge mennesker fra alle hjørner og kanter i Sydlesvig (fra Sild, Kiel Ejdersted, Rendsborg og selvfølgelig Flensborg) kom til et møde i Flensborg for at varetage deres demokratiske ret til at have medindflydelse på udviklingen af Skoleforeningen og dermed deres egen dagligdag. Det har gjort mig glad, og det bestyrker mig i min holdning, at Skoleforeningen, mindretallet og hele samfundet kan være trygge ved, at »for de gamle, som faldt, er der ny overalt, de vil møde, hver gang der bliver kaldt«. Der blev stillet spørgsmål, der var drøftelser og konstruktiv kritisk tilgang, og der var input til ting, som ikke stod på dagsordenen. Selvfølgelig var det dejligt at kunne fortælle, forklare og forsvare Skoleforeningens strukturkatalog, som i offentligheden er blevet degraderet til at være et sparekatalog – hvad det jo så ikke er – tværtimod – men det der gjorde mest indtryk på mig, var elevernes aktive deltagelse i aktuelle samfundstemaer.

Der blev for eksempel rejst spørgsmål omkring muligheden for at deltage i »Friday 4 future« aktioner, hvilket jo indeholder demonstrationer i skoletiden, og som har skabt stor opmærksomhed i hele Europa, men især i Tyskland, i øjeblikket. Som I sikkert alle ved, så er »Fridays 4 future« en bevægelse af unge, der ønsker at sætte fokus på verdens klimapolitik. Målet med demonstrationerne, der afholdes ca. hver måned, er at presse politikken og gøre politikerne opmærksomme på, at klimamålene ikke bliver overholdt, og at det vores unges fremtid, der står på spil. Den 15-årige svenske skolepige, Greta Thunberg, er blevet frontfigur for bevægelsen og har formået at inspirere og aktivere rigtig mange mennesker, især unge, til at varetage deres demokratiske rettigheder og muligheder. Dansk Skoleforening er et uddannelsessystem, som bygger på det humanistiske dannelsesideal, og derfor gør det mig glad at se unge mennesker vise interesse for samfundspolitik.

Hvor er det dejligt, at også vores elever gerne vil være med til at gøre verden til et bedre sted og påvirke de nu aktive politikere til nytænkning. Fælleslevrådet har besluttet at søge om lovlig fravær for interesserede elever på alle skoler i Sydlesvig, hvis de ønsker at deltage i disse demonstrationer. De foreslår, at for at undgå pjæk kunne der føres fraværslister ved selve arrangementet, og eleverne skal aflevere en skriftlig tilladelse fra deres forældre til en ansvarlig lærer, hvis de ikke er fyldt 18 år. Desuden søger de om opbakning fra skolerne i form af transportorganisation og mulighed for at få flere oplysninger om klimapolitikken i Tyskland, før man tager derhen. Dette kunne for eksempel ske i undervisningen. Ja, sikke en mulighed og chance for en skole og for en lærer at tage et emne op i undervisningen, som så klart har interesse for eleverne. Jeg er så glad for, at vores unge i systemet deltager i den samfundsmæssige debat og ønsker at medvirke aktiv i den demokratiske proces og dermed bliver til ansvarsbevidste samfundsborgere. For et velfungerende demokrati lever af deltagelse og indblanding.

Udo Jessen, formand

Nye ledere

Min institution: Hiort Lorenzen Børnehave
Navn: Johanna Maria Klawin.
Alder: 34 år

Familieforhold: Jeg er gift med Jan, og vi har en datter på to år.

Jeg kommer oprindeligt fra: Berend, en lille landsby som ligger i nærheden af Slesvig.

Jeg er blevet leder i Sydlesvig fordi: Jeg har selv altid været en del af mindretallet, og netop derfor er det et hjertesag for mig at være dagtilbudsleder i Sydlesvig og være med til at videregive værdien af mindretallet til både børn og forældre.

Mine fritidsinteresser er: Min familie, mine to hunde, rejse og være sammen med mine venner.

Min yndlingsbog/film/musik: The Lord of the Rings/ Abbitte, The Crow/ Nirvana og Rock musik.

I skolen var jeg bedst til: Gymnastik, formning og musik.

Jeg har før arbejdet som: Pædagog og souschef.

Min institution: Borreby Børnehave.
Navn: Nicole Rudolph.
Alder: 38 år.

Familieforhold: Jeg er gift med Jens og tilsammen har vi fire drenge (17, 15, 5 og 2 år), vores hund Freyja samt tre Skægagamer.

Jeg kommer oprindeligt fra: Lyrskov uden for Slesvig.

Jeg er blevet leder i Sydlesvig fordi: Min familie har altid været meget engageret i det danske mindretalliv (SSF, SDU og fællesrådet). Som dagtilbudsleder er det tit man møder familier, der har deres første berøringspunkt med det danske mindretalliv. Så det var helt klart for mig, at jeg skulle være en synlig del af mindretallet og det arbejde med alle ideer, værdier og visioner det indebærer.

Mine fritidsinteresser er: At nyde tiden sammen med mine børn og gå tur med vores hund.

Min yndlingsbog/film/musik: Yndlingsbog: »Das Kartengeheimnis« skrevet af Jostein Gaarder, Film: Disney-film :) Abbitte, Farven lilla, The Notebook, musik: mumfort and sons

I skolen var jeg bedst til: drama, musik, filosofi og etik, hjemkundskab.

Jeg har før arbejdet som: Klinikassistent, pædagog og souschef.

REDAKTIONSKOMITE

Udo Jessen
Birgit Jürgensen-Schumacher
Lars Kofoed-Jensen
Petra von Oettingen
Eberhard von Oettingen
Redaktion og layout:
Daniel Dürkop
Tlf. 0461-5047104
kommunikation@skoleforeningen.org

FOTO: SKOLEFORENINGEN

Når der er projektgruppe, kan hele børneflokken passe under et bord.

FOTO: SKOLEFORENINGEN

I de små grupper kommer børnene tæt på hinanden og på projektet.

Tid til fordybelse

Inklusion

Harreslev Børnehave har en særlig tilgang til inklusionsarbejdet i institutionen.

I Harreslev Børnehave har man i de seneste år arbejdet med projektgrupper. Igennem projektgrupperne ønsker de at omsætte inklusionstanken i institutionen og give børnene mulighed for at fordybe sig i enkelte projekter.

Inklusion handler om, at alle børn udvikler sig og trives ud fra deres eget ståsted.

- Vi har derfor ønsket at lægge en struktur for, hvordan vi omsætter inklusionstanken, siger dagtilbudsleder, Maik Andresen.

Læreplanen

Strukturen blev, at grupper på seks børnehavebørn i en periode på cirka seks uger arbejder med et projekt, som tager udgangspunkt i de seks læreplanstemaer som alle dagtilbud i Skoleforeningen arbejder med. Projekterne omhandler således for eksempel »krop og bevægelse«, »kulturelle udtryksformer og værdier«

“ Forleden var der en dreng, der sagde til mig, at han udforsker sin kreativitet, mens han var i gang med at lege. Det lyder selvfølgelig meget sødt, men det viser også, at børnene reflekterer over det, de gør.

Kristine Juul-Beck,
pædagog

eller »sociale kompetencer«.

- Vi laver ikke grupperne ud fra en eller anden ide om, at nu skal vi samle de børn, der har særlige udfordringer, eller vi skal blande ressourcer stærke børn med nogle af de andre. Det er ikke det, inklusion handler om. Grupperne sammensættes ud fra, hvor det enkelte barn befinder sig sin udvikling og ud fra børnenes egne interesser, siger Kristine Juul-Beck, som er projektgruppens pædagog.

- Alle børn har noget, de skal have lært, og projektgruppen har en særlig mulighed for at skabe kvalitet i indlæringen, siger Maik Andresen.

Projektgrupperne mødes en hel

dag om ugen, og der kører fire projektgrupper samtidig. Hvert barn i institutionen når således som regel to gange pr børnehavear at deltage i en projektgruppe.

Børnene nyder det

I Harreslev Børnehave mener man godt, at man kan mærke resultaterne af projektarbejdet.

- Det er meget tydeligt, at en gruppe på seks børn leger på en anden måde sammen, end når de er 20 børn. Processen er en anden, fordybelsen er en anden, og det nyder børnene, siger Maik Andresen.

Børnene har en naturlig, glad indstilling og en venlighed. Desuden

er det gode til at sætte ord på deres handlinger.

- Forleden var der dreng, der sagde til mig, at han udforsker sin kreativitet, mens han var i gang med at lege. Det lyder selvfølgelig meget sødt, men det viser også, at børnene reflekterer over det, de gør, siger Kristine Juul-Beck.

Bevidst prioritering

For dagtilbudslederen har det været en bevidst prioritering, at man tager en pædagog ud af det daglige arbejde i grupperne for at arbejde med læringsgrupperne.

- Det er jo ikke en ekstra ressource, som vi bruger. Det er en ressource, som vi jo skal bruge på inklusionsarbejdet. Vi har så bare valgt, ikke at bruge den som »yderligere hænder« i de enkelte grupper, men som en gruppe for sig. En gruppe, som sammensættes ud fra skiftende forudsætninger.

Skal forældre-intra lukkes?

Digital

Ophedet debat om digital kommunikation i skolerne i de danske medier

I Danmark diskuteres det lige nu, hvor vidt forældre-intra stresser forældre, lærere og elever.

Diskussionen blev udløst af sociolog Anette Prehn i dagbladet Politiken. Hun er formand for den danske regeringens stresspanel.

Stresspanelet blev nedsat af regeringen sidste sommer og består af 11 eksperter. Panelet blev nedsat for at finde løsninger på problemet med, at flere og flere danskere oplever stress.

- Problemet er, at forældre-intra i dag stresser både forældre, lærere og elever, fordi det er præget af meddelelsesforurening, siger Anette Prehn til Politiken.

Både formanden for Danmarks Lærerforening, Anders Bondo Christensen, og formanden for forældreorganisationen Skole og Forældre, Rasmus Edelberg, har i forskellige medier udtrykt deres sympati for forslaget.

- Jeg har fået lige så mange beskeder på forældre-intra på ti måneder, som mine forældre har fået på ti år, sagde Rasmus Edelberg i et radiointerview i Radio 24syv forleden

VI KAN GIVE DIG

- En solid undervisning og spændende fag.

- Et godt kammeratskab.

- Chancen for at blive to år ældre på kun et år.

- En ny start.

- Større selvtillid.

- Troen på, at du kan gøre en forskel.

ring 04666-714

Bliv elev på Ladelund Ungdomsskole

Inklusion af børn med særlige behov er en af de centrale opgaver i Skoleforeningen.

Plads til børn, der har brug for ekstra hjælp i skolen

Indsats

Skoleforeningen gør en målrettet indsats for børn, der har brug for en særlig pædagogisk indsats. De kan have svært ved at lære, være udviklingshæmmede, have en psykisk diagnose, være hørehæmmede, have et synshandicap eller problemer med deres fysiske-motoriske udvikling.

Børn, der har svært ved at følge med i skolen, har brug for støtte i undervisningen. Det kræver en særlig pædagogisk indsats.

Indtil for små to år siden kunne Skoleforeningens Pædagogisk Psyko-

logisk Rådgivning, PPR, ikke tilbyde den rigtige rådgivning og hjælp til de børn og unge, der havde problemer med hørelsen, synet eller den fysiske-motoriske udvikling. Var der brug for en specialpædagogisk indsats, var barnet nødt til at flytte til en tysk skole for ad den vej at kunne få hjælp gennem Landesfördezentren.

PPR kan hjælpe

I dag kan PPR hjælpe. Det skyldes, at Skoleforeningen og Landesfördezentren Hören, Sehen und Körperlich motorische Entwicklung indgik en samarbejdsaftale i 2017, hvilket betyder, at alle børn, forældre og institutioner kan få den faglige ekspertise, råd og vejledning stillet til rådighed gennem Landesfördezentren.

Hovedparten af eleverne med spe-

cialpædagogiske behov har »generelle indlæringsvanskeligheder«.

Ledende psykolog i PPR, Mona Jochimsen, og Ane Schmidt, souschef og pædagogisk konsulent, oplyser, at ud af Skoleforeningens i alt 5.700 elever er der i øjeblikket 220 elever, der har »generelle indlæringsvanskeligheder« – og fælles for dem alle er, at de er blevet undersøgt, og deres vanskeligheder er beskrevet og anerkendt af undervisningsministeriet i Kiel.

64 af de 220 er inkluderet i en almindelig klasse.

- De, der går i en almindelig klasse, får bevilget nogle ekstra støttetimer, siger Ane.

Resten af de 220 børn med »generelle indlæringsproblemer« har ofte brug for mere hjælp og kommer i særlige læringsgrupper.

- I nogle af timerne bliver de samlet i grupper, der passer til deres behov, mens de har de øvrige timer sammen med deres almindelige klasse, siger Mona og fortæller, at flere af Skoleforeningens skoler har grupper for børn med »generelle indlæringsvanskeligheder«.

Udviklingsplan

Hver eneste elev får en individuel udviklingsplan og undervisning, der tager udgangspunkt i elevens kompetencer. Det sker i et samarbejde mellem PPR, forældrene og skolen.

- Fordelen er, at der er fokus på elevens kunnen og fremgang, og at planen motiverer eleven på alle planer, siger Mona.

Formålet med indsatsen er i høj grad at inkludere eleven både i undervisningen og i det sociale sam-

vær.

- Det kan vi kun, hvis vi skaber et meningsfyldt fællesskab og et godt læringsmiljø for alle, uanset niveau, siger Mona, men fortsætter:

- Nogle børn har store indlæringsproblemer og kan ikke uden hjælp inkluderes i en klasse med 28 elever, og al inklusion skal ske på barnets præmisser.

- Når en elev med specialpædagogiske behov har gennemført ni års skolegang og går ud af skolen, bliver eleven fulgt af en vejleder de følgende tre år. Vedkommende støtter eleven i at finde ud af, hvad eleven kan og har lyst til at arbejde med, siger Mona og tilføjer:

- Ingen skal føle sig demotiverede, når de forlader skolen.

Annelise Mølvig

Børn med specialpædagogiske behov

- Generelle indlæringsvanskeligheder - ofte er der tale om børn, der lærer langsommere og har brug for at få tingene gentaget og forklaret.
- Sprog – det kan være børn, hvis sprogudvikling er forsinket, for eksempel problemer med udtale.
- Emotional og social udvikling – det kan være ADHD, borderline, depression, posttraumatisk stress etc.
- Udviklingshæmning – børn, der er kognitivt svage, har Downs Syndrom eller er hjerneskadede
- Autismespektret – børn med en form for autisme
- I nedenstående tilfælde arbejder PPR sammen med Landesfördezentrum
- Fysisk og motorisk udvikling – fysiske handicaps og kroniske sygdomme som epilepsi, diabetes, hudsygdomme og andre kroniske sygdomme
- Hørelse – hørehæmmede
- Syn – blinde og svagtseende

Information hos PPR

- Flere af Skoleforeningens skoler har grupper for børn med indlæringsvanskeligheder.
- Her bliver eleverne tilknyttet en gruppe, der passer til elevens behov og tager udgangspunkt i elevens kompetencer.
- Alt sker i et samarbejde mellem Skoleforeningens Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, PPR, forældrene og skolen.
- Desuden er Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig og Landesfördezentrum i visse tilfælde med ind over.
- Ring til PPR på Skoleforeningen for yderligere information, telefon 0461-570870

»Sammen finder vi den bedste vej«

FOTOS: ANNEISE MØLVIG

Indsats

Ressourceteamet på Husum Danske Skole har gjort hverdagen meget nemmere, siger plejeforældrene til en dreng, der har problemer både med at lære, med forandringer og med at omgås andre.

Det virker som lægens tabletter. Du mærker ikke forandringen lige med det samme, men først efter nogen tid. Sådan beskriver Theo Maier og Anja Andresen ressourceteamet på Husum Danske Skole.

De er plejeforældre til et barn, der både har faglige og sociale problemer. Udover at være plejemor er Anja også farmor til barnet.

- Vi mærkede en klar forskel, da skolen i 2017 oprettede et ressourceteam og ansatte Charlotte Hoffmann-Liedl, siger Anja og fortæller:

- Charlotte er vores tovholder. Hun ved alt i forhold til alle lærerne, de andre elever og skolen som helhed. Hun er vores kontaktperson, og vi behøver ikke selv at holde møde med hver enkelt.

Samtale med forældrene

Når der er brug for det, mødes Anja og Theo med barnets lærere og Charlotte på en gang.

- Her taler vi om, hvad vi kan gøre for, at vores barn får det bedre både

Anja Andresen og Theo Maier.

på skolen og hjemme, siger Theo og tilføjer:

- Alle her ser på det enkelte barn og dets behov.

Parret fortæller, at de synes, at både barnet og de selv oplever, at der er en varm og familier stemning.

- Her er regler, men de bliver forklaret, og man ser mere på det enkelte barn end på reglerne, siger Theo, og Anja fortsætter:

- Måske har vi en idé, måske har Charlotte en idé. Vi taler om det, og sammen finder vi den bedste vej

frem, og så ser vi på, hvad der virker. Hverken Charlotte eller de andre i ressourceteamet siger nogensinde »I skal«.

Det er Anja og Theos erfaring, at det kræver utrolig meget kommunikation at inkludere et barn som de-

res i en klasse og i skolen.

- Inklusion kan være svært både for de andre børn og for lærerne, men inklusion er kommunikation. Uden kommunikation fungerer inklusionen ikke, siger Anja.

I sensommeren tilbragte barnet tre måneder på Baumhaus Husum, der er en klinik for børne- og ungdomspsykiatri.

Et stort arbejde

- Det er et stort arbejde for alle at få vores barn integreret igen, siger Anja og tilføjer, at det godt kan komplicere tingene, når man på en gang både er farmor og plejemor.

Selv om barnet får støtte fra både skolepædagogen og det øvrige ressourceteam samt af lærerne, skal der stadig ikke meget til, før »læsset vælter«.

- I dag var klassens anden time flyttet hen til et andet lokale. Det gjorde vores barn meget forvirret og utryk, fortæller Anja, der selv har gået på Husum Danske Skole.

- Jeg var selv et barn, der godt kunne have haft brug for støtte, siger hun. I dag arbejder hun selv som pædagogmedhjælper på SFO på Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad og som misbrugsnøgleperson for alle de sydslesvigske institutioner. Theo er gået på pension, og er derfor hjemme i skoletiden og kan tage sig af plejebarnet, hvis der er brug for det.

Annelise Mølvig

Alle kræfter bliver sat ind på at støtte børn i problemer

Indsats

Tidligere kom børn med problemer i skolen ofte i specialklasser. Skoleforeningen manglede en fleksibel model, hvor det enkelte barn kom i fokus. Det blev starten til et ressourceteam på Husum Danske Skole og Jes Kruse-Skolen.

Nogle børn har kun brug for få timers ekstraundervisning i et fag i en kort periode. Andre skal måske have coaching og en lang intensiv indsats.

På Husum Danske Skole arbejder lærer Yvonne Cibis-Lange, skolepædagog Charlotte Hoffmann-Liedl og de lærere, der har en elev med udfordringer, sammen med forældrene om at finde frem til den måde, de bedst kan hjælpe og støtte barnet.

Yvonne er dels uddannet socialpædagog i Tyskland, dels uddannet lærer i Danmark. Charlotte Hoffmann-Liedl er uddannet socialpædagog og har desuden en bred baggrund som blandt andet skovarbejder, medarbejder på et hestehospital og mange års ansættelse på et fritidshjem.

- Jeg har altid haft børn, der skulle have ekstra timer i læsning eller matematik eller som ikke passede deres skole, siger Yvonne. Hun fortæller, at hvis en elev havde vanskeligheder, blev barnet testet af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, hvorefter de fik den nødvendige specialundervisning.

- Det betød, at eleven blev taget ud af sin klasse. Det var stift og statisk. Vi manglede en fleksibel model, siger Yvonne.

En fleksibel model

- Vi ville prøve med en mere fleksibel model, hvor vi blødt op og både kunne møde elevens behov, men også fastholde eleven i sin stamklasse, siger Yvonne.

Metoden blev et ressourceteam. Projektet fik bevilget nogle ekstra timer, og i foråret 2017 blev Charlotte

Yvonne Cibis-Lange.

Charlotte Hoffmann-Liedl.

ansat som skolepædagog.

Yvonne er leder af teamet og den, der skal skabe struktur og klarhed omkring barnet og ressourceteamets indsats. Det er også hende, en lærer henvender sig til, hvis læreren føler, at der er en elev, der har brug for lidt ekstra. Charlotte er den, der i det daglige springer til som brandslukker og ressourceperson.

- Som lærer er du bundet af et pensum og et skema, det er jeg som skolepædagog heldigvis ikke.

Ud over Husum Danske Skole er Charlotte også skolepædagog på Hans Helgesen-Skolen, Bredsted Danske Skole og på Uffe-Skolen.

Børnenes verden

- Det gælder om at møde børnene i deres verden. Det er ikke bare det, at de skal være børn her. Det handler om menneskesyn, og at vi alle skal være accepterede og ligestillede, siger Charlotte og fortsætter:

- Vi har først hundrede procent in-

klusion, når gruppen og fællesskabet arbejder sammen uden at tænke på, at vi er forskellige.

- Hvis vi ikke selv kan klare de udfordringer, en elev har, har vi mulighed for at købe hjælp udefra af en fagperson. For eksempel har vi haft en til et forløb med anti-aggressionstræning, siger Yvonne.

Hun ser et generelt problem, som ikke var tidligere: Der er mange børn i dag, der har svært ved at koncentrere sig.

- De sidder for meget ved deres computer, og det kan vi mærke ved, at de får koncentrationsbesvær, og så bliver de usikre, men her kan vi sætte ind, siger Yvonne og peger på et problem mere, der påvirker indlæringen:

- Eleverne bevæger sig ikke så meget som tidligere og får ikke brændt så meget krudt af, hvilket også giver koncentrationsbesvær.

Fælles holdning

Charlotte går hurtigt hen ad en af skolens gange, men bliver stoppet af en lærer med en cirka ti-årig dreng. Da hun spørger, om det kan vente lidt, begynder drengens ansigt at bæve. Hun tager ham i sin favn og står med ham et stykke tid, inden de begynder at snakke – imens er læreren gået tilbage til sin klasse. Efter nogen tid følger Charlotte og eleven efter – eleven har igen fået liv i øjnene.

- Mit arbejde er, at vi sammen med kollegerne får en fælles holdning til, at vi alle sammen skal være her, siger Charlotte og uddyber det:

- Det betyder, at »de normale« også skal tilpasse sig. Vi skal tage hensyn til alle.

Tanken bag ressourceteamet er, at hvis ikke alle trækker i samme retning, kommer inklusionen aldrig til at fungere.

- Det er vigtigt, at vi løser problemet ved dets rod. Det er svært at hjælpe børn, hvis ikke forældrene og de andre pårørende bliver inddraget og forstår barnets verden, siger Charlotte og fortæller, at det er vigtigt, at forældrene ikke bliver over-

dyngtet med fagudtryk, men at vi møder dem i deres verden.

- Vi er nødt til at høre om forældrenes oplevelser og problemer og sammen finde ud af, hvad problemet er, inden vi kan gå videre, siger Charlotte og tilføjer spontant:

- Det fede er, at jeg får lov til at fat ved roden af udfordringerne.

Ressourceteamets håb er, at de kan udvikle samarbejdet til alle de små skoler i den sydvestlige del af Nordfrisland, for på den måde at få børnenes skolegang til at hænge sammen.

- Vi håber også, at vi kan få et lokale på skolen, hvor vi kan være, og hvor alle med et akut behov for ro kan komme, siger Yvonne, men påpeger samtidigt, at skolen mangler lokaler.

Annelise Mølvig

Fleksibel udskoling

På Husum Danske Skole kan elever, med behov for det, komme i en særlig udskolingsklasse, hvor de bruger tre år på 8.-9. klasse frem for to år.

- Det kan være for elever, der har det svært fagligt, har sociale problemer eller er meget fraværende, siger skoleleder Solveig Aggerholm.

I øjeblikket er der 27 elever, der går på den ordning. De er fordelt på to klasser.

- Vi har oprettet den fleksible klasse, fordi vi har for mange elever, der ellers kommer ud til ingenting, siger Solveig.

I den fleksible klasse er der indlagt flere praktikforløb.

- Hver elev får tilknyttet en vejleder, der skal hjælpe dem videre i systemet, for eksempel ud i en læreplads, siger Solveig.

Trygge rammer og nærvær

Vuggestuer

Tilvænningen er et forløb, som starter langt før, at barnet har sin første dag i vuggestuen.

Tilvænningsstiden er med til at præge et barns institutionsliv fremover. For vuggestuerne i Skoleforeningen er det derfor en vigtig opgave, at denne tid forløber så godt som muligt for barnet. På en læringsmesse for vuggestueområdet præsenterede Ringvejens Vuggestue i efteråret, hvordan de tager fat i tilvænningen.

- Tilvænningen starter ikke først, når barnet har sin første dag i vuggestuen. Den starter allerede, når forældrene lader deres barn skrive sig op på ventelisten, siger souschef i vuggestuen Thea Floutrup.

Tilvænnings handler om at skabe stærke relationer til barnet og dets forældre og dermed understøtte en positiv udvikling. Det enkelte barns udvikling, læring samt trivsel påvirkes af, hvor trygt barnet er i institutionen.

De voksnes ansvar

- Det er altid os voksne, der er ansvarlige for relationen, og det er den gode og stærke relation, som gør en forskel, siger Thea Floutrup.

I det daglige arbejde, og især i tilvænningsstiden, handler det om at se, høre og forstå barnet – møde det i børnehøjde, og det handler om at skabe de trygge rammer.

- Det er vigtigt for barnet i tilvænningsstiden, at vi voksne hurtigt skaber nærvær, siger Thea Floutrup.

Allerede når forældrene besøger vuggestuen for første gang, får de udleveret materiale om, hvad de selv kan gøre, inden barnet skal starte i vuggestuen.

Det er for eksempel, at barnet er vant til at blive passet af andre end forældrene, at barnet er vant til fast føde og selvstændig kan drikke og spise, og at barnet selv kan finde ro og falde i søvn, når det lægges.

Barnets personlighed

- Når vi kommer længere i processen inviteres forældrene ind til at møde hos stuepædagogerne. Her får forældrene udleveret et spørgeark, der omhandler barnet og dets behov, og der aftales en forventningssamtale, hvor forældrene har mulighed for at fortælle om de-

Lilje og Henny på et år.

FOTOS: DANIEL DÜRKOP

res barns personlighed og få afklaret evt. spørgsmål. Ligeledes giver vuggestuens personale information om dagligdagen, det pædagogiske værdigrundlag, vuggestuens rammer og praktisk info.

Tilvænnings i vuggestuen tager tid. Forældrene opfordres til at afsætte minimum tre uger til tilvænningen. Efter ca. 3 – 6 måneder tilbydes en opfølgningssamtale. Samtaletidspunkt aftales med pædagogen på stuen, og der udleveres et spørgeark, så forældrene har mulighed for at forberede sig til samtalen. Samtalepunkter omhandler, hvordan forældrene har det, den første tid i vuggestuen og barnets trivsel.

Luca på opdagelse.

8 gode råd

- Som minimum afsættes der tre uger. Tilvænningsstiden varierer fra barn til barn. Der tages altid udgangspunkt i barnet, og hvorvidt det reagerer på det nye vuggestueliv.
- For at få barnet til at føle sig trygt, kræves det, at der opbygges en relation til barnet. Når relationen mellem barnet og en voksen i huset er etableret, vil forældrene kunne sige farvel for første gang.
- Forældrene skal sige kærligt og tydeligt farvel med et smil, når de går fra deres barn. Positiv stemmeføring og kropssprog giver barnet et signal om, at det er trygt at være uden dem i vuggestuen. Afskeden skal være kort. Hvis afskeden trækkes ud, kan det være svært for barnet at komme videre bagefter.
- Barnet hentes igen, 'mens legen stadig er god', så barnet ikke er utryg ved at komme igen dagen efter.
- Det er meget almindeligt, at barnet føler separationsangst og har svært ved at give slip på mor og far. Vi anbefaler da, at forældrene i den forbindelse leger 'borte – borte – tit – tit' derhjemme og øver barnet i at forstå, at de kan forsvinde, men kommer igen.
- Når barnet skal sove i vuggestuen, puttes barnet med sovedyr, tæppe eller andet med duften hjemmefra.
- Børnegruppen opdeles i mindre grupper, for at skabe ro og plads til nærvær samt bedre at kunne imødekomme barnets behov.
- Børn er forskellige, ingen børn er ens. Derfor skal vi kunne rumme og kramme et barn uanset hvad. Vi skal gennem empati justere vores adfærd efter det enkelte barns behov og personlighed.
- Vi voksne har altid ansvaret for den gode relation.
- Forældrene er eksperter på deres børn, så er der noget, som bare ikke vil lykkes for os, så spørger vi forældrene.

På jagt efter inspiration

FOTO: SKOLEFORENINGEN

I Ringvejens Vuggestue bliver gangene inddraget til pædagogisk aktivitet.

- Da jeg fik opdraget til at tegne et nyt dagtilbud, gik jeg i gang med at lede efter litteratur på området. Et af de nyeste værker inden for dagtilbudsarkitektur er Bettina Rühms bog »Neue Kindergärten, Krippen, Horten«, fortæller Birgit von Appen.

I denne bog er Ringvejens Vuggestue en ud af 28 projekter i fem forskellige lande, som forfatteren præsenterer.

- Det er en vigtig opgave at bygge nye dagtilbud. Mit ønske har været at lave en bog, hvor det pædagogiske koncept og arkitekturen hænger sammen, siger Bettina Rühm om sin bog.

At Ringvejens Vuggestue kom med i bogen skyldes et tilfælde. Bettina Rühm var i gang med at arbejde med en helt anden bog, da hun landede på hjemmesiden af arkitektkontoret Brodersen i Flensborg.

- Her så jeg tegningerne og tænkte, at det var oplagt til bogen om dagtil-

bud, jeg var i gang med samtidigt, siger Bettina Rühm.

Det spændende ved netop Ringve-

jens Vuggestue er ifølge forfatteren den »skandinaviske tilgang«.

- Det er noget jeg før har oplevet

ved nordisk arkitektur: fællesrum og åbenhed, hvor der samtidig er mulighed for at trække sig tilbage, siger hun.

En udmærkelse

Og det var netop dette koncept, som også havde tiltalt gæsterne fra Spatzzenriep.

- Det er fællesrummet i centrum for institutionen med køkkenet, det er de mange indgange og især den mulighed at åbne op mellem stuerne og gangen ved hjælp af skydedøre, der interesserer os, siger Manuela Hardenberg.

Jesco Kurth, som har været projektleder for arkitektkontoret og dagtilbudsleder Jesse Rasmussen har gerne taget imod gæsterne.

- Det er jo en udmærkelse at komme med i sådan en bog, og det er en dejlig opgave at vise rundt i en bygning, fordi folk vil lade sig inspirere af det, siger Jesco Kurth.

Arkitektur

Ringvejens Vuggestue er et godt eksempel på, hvordan man forbinder det pædagogiske koncept og arkitektur på en god måde.

I sidste uge fik Ringvejens Vuggestue besøg af arkitekten Birgit von Appen og Manuela Hardenberg fra foreningen Spatzzenriep. Foreningen driver to små vuggestuer i nærheden af Hamborg og er i gang med at bygge en tredje institution, hvor der skal være plads til yderligere ti vuggestuebørn samt 20 børnehavebørn.

- Vi er på jagt efter inspiration til vores byggeri, fortæller Manuela Hardenberg.

Dagtilbudsarkitektur

- Det er jo ikke hver dag, at man bygger en helt ny institution, så det er vigtigt for os, at se, hvordan andre har gjort.

Gå i dybden med demokrati

FOTO: SKOLEFORENINGEN

Deep democracy

Eleverne skal klædes på til at være en aktiv del af demokratiet

Otte lærere fra Duborg-Skolen i Flensborg deltager for tiden i et kursus »demokrati for alle«.

På kurset undervises lærerne i metoden »deep democracy«.

»Demokrati for alle« er et pilotprojekt, og Duborg-Skolen er en blandt otte danske skoler, som deltager i forløbet, som er udviklet af Ungdomsbyen med støtte fra Tuborgfondet.

Projektets formål er at støtte op om skolens arbejde med at klæde unge på til at være en aktiv del af demokratiet og samfundslivet. Det er et forsøg på at arbejde med uddannelse i demokrati på en måde, hvor det levede demokrati står i centrum. Det handler om at få demokrati ind i klasseværelset og på arbejdspladsen. Udviklerne i Ungdomsbyen tror på, at det er menneskers oplevelser af lokaldemokrati i hverdagen, deres mulighed for indflydelse og for at blive hørt, der er med til at opbygge en lyst til at engagere sig i demokratiske processer. F.eks. ved at blive involveret og være medansvarlig for nogle af de beslutninger, der træffes i løbet af en skoledag.

Alle skal høres

Skolens lærere får på kurset redskaberne til at kunne bruge metoden »deep democracy«, som bygger på den tanke, at vækst, kreativitet og resolution kommer fra de mangfoldige stemmer og erfaringer, der ofte er placeret på sidelinjen af de mere gængse synspunkter og værdisæt – stemmer som man nemt kan overhøre, eller som vi ligefrem ignorerer eller marginaliserer.

Metoden er demokratisk, fordi den understreger, at alle synspunkter har betydning, og at beslutninger bliver klarere, når både majoritetens og minoritetens stemmer høres, anerkendes og inkluderes. Den er dyb, fordi den går længere end de fleste metoders tilgang med at facilitere udveksling af ideer, kognitive standpunkter, erfaringer eller logiske rationale argumenter. I stedet bringer man i Deep Democracy også følelser, værdier, overbevisninger og personlighed op til overfladen med det formål at oplyse, berige, kvalificere og fremme gruppens proces.

Deep Democracy handler ikke om, at parter nødvendigvis skal blive enige eller opnå konsensus. Det væsentlige består i at bringe alle synspunkter, følelser, værdier osv. frem, så de bliver synlige for hele gruppen. På den baggrund vil gruppen være i stand til at træffe beslutninger baseret på en større indsigt. Når man træffer beslutninger inden for Deep

FOTO: DANIEL DÛRKOP

Elias og Hannah går i 10. klasse på Duborg-Skolen.

Democracy, foregår det ved afstemning. Men i modsætningen til en mere klassisk afstemning, hvor flertallet vinder og mindretallet taber, søger Deep Democracy altid at involvere minoritetens stemme i den endelige beslutning. I praksis vil det sige, at selvom flertallet får deres beslutning igennem, bliver minoriteten altid hørt, og man tilføjer så vidt muligt minoritetens forslag til den endelige beslutning.

I december var to undervisere fra Ungdomsbyen på besøg i Flensborg for at afprøve »deep democracy« sammen med lærerne Anna Sophie Schink og Stephanie Schönbeck-Graf og eleverne i fællesskolens 9. og 10. klasser.

- Vi øvede teknikker, som skal gøre det nemmere, at alle kommer til orde, respekteres og høres, fortæller Anna Sophie Schink.

I de to 9. klasser har Luka,

Cheyenne, Stine og August haft nogle gode oplevelser med dybde demokrati.

Luka og Cheyenne er enige om, at forløbet har bevirket, at eleverne er blevet bedre til at sige deres mening og især mere bevidste om, hvor vigtigt det er at sige sin mening også, hvis det ikke er den samme mening, som flertallet i klassen har. For Stine var det især spændende at opleve, at man i øvelserne også kunne udtrykke sin mening med andet end ord, nemlig med bevægelse og ansigtsudtryk. For August er det svært at se, hvordan øvelserne skal kunne bruges i skolehverdagen. Det kan Anna Sophie Schink godt forstå.

- Det er jo noget, vi skal følge op på og bygge ind i skolehverdagen, siger hun.

Det gik galt

Indtrykkene i 10. klasse er lidt nogle andre.

- Der gik det galt, siger Stephanie Schönbeck-Graf, og det er eleverne Elias og Hannah enige.

- Vi var faktisk nødt til at afbryde øvelsen, fordi det hele endte i råb, skrig og gråd, fortæller eleverne. Et emne, der blev taget op i deres øvelse, var brug af smartphones m.m., og det var åbenbart et emne, hvor

eleverne ikke kunne håndtere at give plads til anderledes meninger og holdninger. I bedømmelsen af, hvad de så har fået ud af den erfaring, er de to elever uenige. Mens Hannah synes, at det var for grænseoverskridende, synes Elias, at det også er lærerligt at opleve en diskussion gå så gruelig galt.

- Det er selvfølgelig noget, der bliver snakket om efterfølgende, siger Stephanie Schönbeck-Graf. Eleverne ved rigtig meget, men har ikke lært at anvende det rigtigt i processen, siger hun.

Hun synes, at det netop for eleverne i en mindretalsskole er vigtigt at lære, hvordan man omgås mindretalsholdninger.

Stephanie Schönbeck-Graf ser frem til, at deep democracy bliver brugt noget mere i undervisningen.

- Jeg brugte det forleden i en debat om aktiv dødsbistand. Alle eleverne var for, men nogle påtog sig så opgaven at argumentere imod aktiv dødsbistand. Ved at lytte til mindretallets holdninger, flyttede nogle elever faktisk deres egne synspunkter. Og det gør jo ens egne holdninger mere nuancerede, siger Stephanie Schönbeck-Graf.

FOTO: SKOLEFORENINGEN

Tæt på at komme i finalen

Quiz

Der manglede kun få points til en sejr i regionalfinalen.

Eleverne i 6. Klasse på Husby Danske Skole nåede desværre ikke i Danmarksfinalen for »Smart Parat Svar«-konkurrencen. Ved den regionale runde i Vejle, for den landsdækkende læsequiz for børn i 6. klasse, fik Husbyerne en rigtig god anden plads med kun to point forskel.

Quizzen er en holdkonkurrence med fem deltagere fra hver klasse, der kan supplere hinanden og sam-

arbejde om at finde de rigtige svar, og formålet er at sætte fokus på læsning og læselyst.

Ideen med quizzen er, at »Den gode læser« sættes i spil som en rollemodel, der har slået ørene ud for den videns- og oplevelsesrigdom, der er i bøgernes verden. Deltagerne skal være attraktive rollemønstre for deres jævnaldrende. Det er sejt at læse, at vide noget og at være »smart« på øverste etage!

Litteraturen er grundlaget for quizzen, såvel skøn- som faglitteratur. Der medtages desuden andre emner, hvor man kan vise, man er ekspert. Det kan f.eks. være politik,

spil eller sport. Det overordnede mål med projektet er således at fremme og fastholde større børns læselyst i et bredt perspektiv, men også at vise, at det er sejt at være ekspert på et område.

Fem klassekammerater skal dyste på vegne af hele klassen. Når klassen skal sammensætte sit hold så forsøger at vælge fem personer, der dækker så bred en viden så mulig.

Til Danmarksfinalen i starten af februar dystes nu de otte vindere fra de regionale runder om mesterskabet.

Quizholdet fra Husby Danske Skole.

Fokus på kost og bevægelse

FOTO: SKOLEFORENINGEN

Trivsel

Tværfagligt projekt på ungdomsskolen.

På Ladelund Ungdomsskole har eleverne siden efterårsferien og frem til jul deltaget i sundhedsuger.

- Formålet har været at skabe en større bevidsthed om egen krop og spisevaner, siger en af skolens lærere, Karen Storjoann.

Det har været et tværfagligt projekt, hvor der blandt andet blev talt om kroppen og sundhed i biologitimerne og dyrket motion i idræt. Desuden blev der tilbudt aktiviteter i forhold til emnet i elevernes fritid. Der har blandt andet været tilbudt yoga og forskellige boldspil.

- Projektet handlede også om, at det er elevernes eget

ansvar at leve mere sundt. Hele forløbet var således frivilligt, og de unge kunne opnå point i et system for at dyrke sport, spise mindre slik eller drikke mindre sodavand, siger Karen Storjoann.

Godt og vel halvdelen af skolens elever deltog i projektet, og lige inden jul fik seks af dem en præmie for at have gennemført forløbet.

- Vi kørte til Topsport i Læk sammen med dem, hvor de kunne vælge deres præmier, siger Karen Storjoann.

Hun er godt tilfreds med resultatet, og sundhedsugerne skal gentages til næste skoleår.

- Vi sætter det nok lidt mere i system næste gang, men jeg fornemmer allerede nu, at de fine præmier, blandt andet et par kondisko, har smittet af på de andre elever, og at der er endnu flere, der er med næste gang, siger hun.

Efterskolerne dag

Lørdag 23. februar 2019

Kl. 12.00-15.00

På Gustav Johannsen Skolen

i sydslesvig

Kom til Efterskolerne Dag i Sydslesvig og snus til efterskolelivet. Du vil møde 15-20 forskellige efterskoler, som alle på en personlig og levende måde præsenterer, hvad der kendetegner deres efterskole. Få en god snak med lærere og elever og dan dig et indtryk af, om et efterskoleophold er noget for dig.

Tag hele familien med til en god og spændende dag. Få svar på alle dine spørgsmål.

Skoleforeningens Rejsekontor vil være til stede og rådgive om økonomi og tilskud.

Der sælges snacks og drikkevarer i skolens kantine.

Gustav Johannsen Skolen
Eckenerstraße 9
24939 Flensburg

Elever vil demonstrere for deres fremtid

Engagement

Skoleforeningen kan ikke give lovlig fri til fredagsdemonstrationerne.

Skoleforeningens fælleselevråd understøtter Friday 4 future-bevægelsen. Det indeholder demonstrationer i skoletiden og fælleselevrådet har derfor sendt en anmodning til Skoleforeningen om at give eleverne lovligt fravær til at kunne deltage i demonstrationerne. For at undgå pjæk, foreslår fælleselevrådet, at der føres fraværslister ved selve arrangementet. Eleverne skal aflevere en skriftlig tilladelse af deres forældre til en ansvarlig lærer, hvis de ikke er fyldt 18 år. Desuden søger fælleselevrådet om opbakning fra skolerne i form af transportorganisation og mulighed for at få flere oplysninger om klimapolitikken i Tyskland, før man tager derhen. Dette kunne for eksempel ske i undervisningen.

Den slesvig-holstenske undervisningsminister, Karin Prien, har udtalt, at fravær i denne forbindelse anses som ulovligt. I Skoleforeningen bakker man op omkring de mål eleverne har:

- Af Skoleforeningens vedtægter fremgår det, at "Skolen forbereder eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter

i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens undervisning og hele daglige liv må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati." På denne baggrund kan vi kun være glade for engagerede elever, der vil varetage deres demokratiske rettigheder. Hertil hører dog også pligter og ansvar. Forældrene er ansvarlige for, at skolepligten overholdes, elever over 18 er selv ansvarlige for at overholde de forpligtelser, der er indgået i forhold til kontrakten om skolegang. Derfor er det også forældrene eller den voksne elev, der må tage ansvaret for fraværet og ikke skolens leder ved at give fri. Det betyder, at forældre skal meddele skolen, at de overtager

ansvaret for at barnet ikke møder op pga. deltagelse i en demonstration, siger områdechef i Skoleforeningen Olaf Runz.

Han anbefaler skolelederne, at elevens fravær skal fastholdes, men at skolen eller klasselærerrettet selv må vurdere, hvordan det indgår i fraværsopgørelsen – alt efter

hvor mange fredage det bliver til. Skolen kan også være imødekommende ved ikke at lægge hindringer i vejen for disse elever.

- Jeg håber, at det er forståeligt, at vi som Skoleforening i denne situation heller ikke kan påtage os at organisere transporten i forbindelse med disse demonstrationer, siger Olaf Runz.